

НАЦИОНАЛЕН АКАДЕМИЧЕН ТЕАТЪР "ИВАН ВАЗОВ"

ЗАСЕДАНИЕ НА ХУДОЖЕСТВЕНИЯ СЪВЕТ

София, 24 ноември 1977 година

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

ДНЕВЕН РЕД	3 стр.
ПРИСЪСТВУВАЩИ	4
ОТКРИВАНЕ	
предс. Дико Фучеджиев	5
ИЗКАЗВАНИЯ	
З.А. Славка Славова	5
н.а. Маргарита Дупаринова	7, 13
з.а. Стефан Сърбов	8
Николай Николаев	11, 20
Васил Стефанов	13
Антония Каракостова	17
н.а. проф. Кръстьо Мирски	21
з.а. Енчо Халачев	22
з.а. Димитрина Гюрова	25
ЗАКЛЮЧИТЕЛНО ИЗКАЗВАНЕ	
предс. Дико Фучеджиев	28
ЗАКРИВАНЕ	
предс. Дико Фучеджиев	29

НАЦИОНАЛЕН АКАДЕМИЧЕН ТЕАТЪР "ИВАН ВАЗОВ"

ЗАСЕДАНИЕ НА ХУДОЖЕСТВЕНИЯ СЪВЕТ

Стенографски протокол

София, 24 ноември 1977 година

/Открито в 13,00 часа/

- o -

Д Н Е В Е Н Р Е Д

Обсъждане на постановката на "Фантазиите на Фарятиев" от А. Соколова, втори състав, на камерна сцена, осъществена от гост-режисьора Димитрина Гюрова.

- o -

ПРИСЪСТВУВАТ:

Дико Фучеджиев - директор - председател
Васил Стефанов
Николай Николаев
Антония Каракостова
з.а. Стефан Сърбов
н.а. проф. Кръстьо Мирски
з.а. Енчо Халачев
Крум Табаков - отг. за музикалното оформление
н.а. Маргарита Дупаринова
Кирил Неделчев - и.д. главен художник
з.а. Виолета Гиндева
Венера Наследникова
Банчо Банов
з.а. Славка Славова
з.а. Сава Хашъмов - партиен секретар
з.а. Николина Лекова - председател на съюзната организ.
з.а. Димитрина Гюрова - постановчик на спектакъла

ОТСЪСТВУВАТ:

Юлиан Вучков
н.а. проф. Филип Филипов
н.а. Стефан Гецов
н.а. Андрей Чапразов
Марин Гинев
н.а. Любомир Кабакчиев
Камен Зидаров
Драгомир Асенов
Никола Русев
Кольо Георгиев

Димитър Канушев

- 0 -

О Т К Р И В А Н Е

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Другари, откривам заседанието на художествения съвет, на което ще обсъдим спектакъла на втория състав. Видяхме представлението. Моля ви да се спрете на тези неща, за които не сме разговаряли на миналото заседание, и да бъдете кратки.

Давам думата на др. Славка Славова.

И З К А З В А Н И Я

З.А. СЛАВКА СЛАВОВА: Аз най-напред ще си подхвана моята тема - за дубльорствата, защото тука вече имам много сериозен повод да говоря за това, нещо, против което са се обявили почти всички наши режисьори. Ето един режисьор, който доказва и показва колко сме прави ние, актьорите, колко е интересно да има два състава. Вярвам, че и на самата Димитрина Гурова ѝ е било интересно да работи и с Нина Лекова, и с Виолета Бахчеванова паралелно с Ружа и Таня, и с това младо момиче, което сега има своя дебют с тази роля.

Искам и това да кажа на Димитрина - че колегите са много доволни, че са имали абсолютно равностойни репетиции и колко е чудесно това, че докарахте и двата състава до художествен съвет и колко е чудесно това, че и двата състава ще си имат един след друг своята премиера.

И Тука пак искам да ви кажа, Димитрина, че ако ни бяхте

послушали да сложите още един изпълнител на Фарятиев, защото това е една разкошна роля, в която би трябвало да се опита и един от нашите млади колеги, които тази година назначиха в театъра, убедена съм, че цена нямаше да има в това отношение, още повече ако и на Жоржета ролята получише още едно момиче в театъра.

Струва ми се, че сега сигурно ще имаме някакви мъчнотии в нагласяването на двете пиеси на Фарятиев. Аз мисля, че Сава Хашъмов играе почти във всички останали пиеси.

Но както и да е, и това е успех. Докажете, че чудесно може да се работи с два състава.

Понеже днеска за втори път гледам, искам да направя няколко много конкретни бележки.

Какво бихте казали за това, ако този магнетофон, когато се пуска, започва така да гърми, че да трепери театърът от силата му? Това е много характерно за младите сега.

З.А. ДИМИТРИНА ГЮРОВА: Днеска стана гаф. Вие не го знаете, не го забелязахте, но се случи гаф. Не бива да съдите от това, което стана днеска. Точно така трябва да бъде - трябва да гръмне.

З.А. СЛАВКА СЛАВОВА: Да гръмне така, че да затрепери всичко, да вибрира всичко.

З.А. ДИМИТРИНА ГЮРОВА: Да, да.

З.А. СТЕФАН СЪРБОВ: Както беше онзи ден.

З.А. СЛАВКА СЛАВОВА: А пък аз мислех, че сте направили някаква поправка.

З.А. ДИМИТРИНА ГЮРОВА: Не, просто гаф имаше.

З.А. СЛАВКА СЛАВОВА: Добре, тогава вземам си думите назад.

Втората бележка, която имам, е отправена към абсолютно

всички колеги и от втория, и от първия състав. Аз мисля, че тази сцена не търпи толкова много жестикулиране. И ми се струва, че всички, ама без изключение, трябва да успокоят жестикулацията си. Накрая вече те уморява това непрекъснато с тези ръце. При голямата сцена това не се забелязва, но тука това нещо уморява. И не само че уморява, а това е именно, което казах миналия път, струва ми се, че няма достатъчно нюанси в някои от ролите. Не че няма достатъчно нюанси, но нюансите са убити от това прекалено жестикулиране. Някакси ти се уморява погледът, уморяваш се да следиш тези ръце, които непрекъснато се размахват по сцената.

Още веднъж се убедих колко е чудесна тази пиеса и как задоволява тези забравени наши потребности, човешките отношения. Така много вече сме се затрутрили в материалното, че абсолютно забравихме, че съществуват и други отношения между хората.

Пиесата според мене ще има много-много голям успех. Приветствувам тези, които я донесоха в нашия театър и които я осъществиха в края на краищата.

Желая ви на добър час от все сърце!

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Другарко Славова, можете да тръгвате. /Славка Славова напуска заседанието/

Кой друг иска думата?

Др. Дупаринова.

Н.А. МАРГАРИТА ДУПАРИНОВА: Славчето горе-долу еднакво развълнувано говори, аз миналия път говорих, че съм видяла и другия състав и съм благодарна, че още веднъж видях и другия състав.

Разбира се по принцип това е наистина едно голямо постижение именно заради начина на работата. И ако може да се каже нещо ново в този случай за режисурата, то е именно това, че с

хората, които ~~изкаже~~ са по двама на една и съща роля, се е работило равномерно и в случая няма да се чувствава, че театърът е за едни майка, а за други мащеха. И така трябва да бъде.

И може би, ако решите, няма да бъде късно да се намерят други изпълнители и за останалите две роли.

За това време, което е минало, виждам, че наистина има едно уталожване на тази нервност, която не е в случая необходимо за представлението и аз вярвам, че тези ръце и това движение и тази развълнуваност, която има, която трябва да се изнесе от актьора, защото някога на актьора е необходимо да си изкаже всичко което го е вълнувало около ролята, докато си дойде в едно състояние, което е необходимо истински за сцената. Може би така, както е толкова силна пиесата, че би трябвало всичко да се играе така, като че ли нищо не става, както сега е у Савата. Все едно че нищо не става, а става нещо голямо-голямо.

Специално за мънинката, за Камелия, намирам, че от миналия път досега тя има много голям напредък и това много ме радва. Има някакъв особен чар в интерпретацията на Нина Леова, понеже тя ми напомня на др. Олга Кирчева, и това ми е особено мило и е хубаво сега така с косата, че не е напудрена.

Хубаво е с това ускорение вече на преминаване от едната къща в другата. Изобщо още един път се уверявам, че такива представления са много необходими за нашия театър и още един път ще кажа "на добър път!"

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Др. Сърбов.

З.А. СТЕФАН СЪРБОВ: Понеже актьорите се изказват преди критиците, и аз да кажа моето впечатление. И понеже това е първа самостоятелна работа на др. Гурова в нашия театър, искам да кажа че поканата е удачна и нейните постижения са добри, хубави и най-вече за това, че ние имаме тука спазени всички традиции на нашия

театър. Тя не прави традиционен театър, но традициите на Народния театър "Иван Вазов" се спазват, т.е. има много емоционалност, има психология, има жизнена правда, има реализъм. Това е главното в режисурата и това нас трябва да ни радва.

Когато има втори изпълнители, човек неволно прави сравнение между едните и другите. Но аз преди това искам да кажа: другарю Фучеджиев, това е именно моето разбиране за вторите изпълнители, за дубльорство в театъра, само когато има пълно попадение и единият, и другият актьор. Тука имаме точно тази удача, че публиката дали ще гледа единия състав или другия състав, няма да губи. Напротив, може би ще се породи интерес у публиката да види и единия, и другия състав.

На мене ми хареса Бахчеванова. Колежките избягват да споменават имена, за мене е ясно защо, но у нея има по-грижовна майка. За нея чувствавам, че тя по естествен път стига до това да я заболи сърцето. Бих ѝ препоръчал и след като ѝ е боляло сърцето, и като влезе на сцената, да носи нещо от този сърдечен припадък, от тази сърдечна болка, която има. У нея ме радва и харесвам това, че тя не търси, не се стреми да размее публиката, у нея това, което е смешно, това, което размива публиката, е естественото, т.е. за нея съществува четвъртата стена, тя играе там и ние ѝ реагираме. Докато при Ружа има малко преднамереност.

Ако режисьорката е в нашия театър 20-30 години, тя щеше да забележи, че през време на репетиции Бахчеванова тези ръцете пласира и в тази си роля. И ако да речем това беше взето под внимание и да обере тези жестове, ролята щеше да слечели. Тя премного жестикулира и от там идва някъде накъдреност на фразата. Но е много добре.

Може би не трябва да бъде толкова много соанирана, да си бъде по у дома, по в къщи.

Много ми харесаха теалетите там, дето така...

За нея това мога да кажа.

За Николина Лекова аз също ще кажа, че много ми хареса Николина. Направо ще кажа: повече ми хареса от Таня Масалитинова по леля я чувствавам. И може би това е случайно, но аз така виждам в интерпретацията на ролята - у Николина някъде интонация, от Таня някъде и жест, особено с едното пръстче. Вероятно е гледала доста много репетиции или ако не е гледала, това е случайно съвпадение. Но има някъде такова нещо, аз го долавям.

Но си казвам: тази леля освен това, че тя казва, че е машинописка, тя има такива занимания в нейния кабинет, който очевидно е кабинет на племенника, макар че не е подреден много-много за еднукучен, но там, дето е пишещата машина, не е подредено и за една машинописка да работи. И си казах аз: дали ако лелята при първата поява, т.е. при вдигането на завесата е на онази маса и играе пасианс и така, че се звъни, тя вижда, че там са се подредили някакви карти и небърза да отваря, защото никъде не се говори за някакви занимания специално за тази леля.

Това ще кажа за тази роля на лелята. При това тя е дребна роля. Там наистина трябва актьорски гръб, за да може да я оживи и да я поднесе. Тя е най-бедната роля по автор.

И ще кажа за дебюта на това младо момиче.

Н.А. МАРГАРИТА ДУНАРИНОВА: Камелия се казва.

З.А. СТЕФАН СЪРБОВ: Камелия. Като първа работа и като млада актриса това е голям успех. Разбира се Виолета Гиндева е много ярка, но Виолета Гиндева има зад себе си много голям опит. Но като първа работа на това момиче в нашия театър, която се среща с колеги от нашия театър, аз смятам, че е успех.

На места у нея има малко вълнообразно проявяване. У нея вътрешният живец, вътрешната пружина е налице, но тя не я държи постоянно. Особено в началото мислиш го малко отпуснато, докато съвременното момиче, съвременният човек или така, както е дадено тука в пиесата, а може би аз имам вече внушение от Виолета Гиндева, е една наистина пружина от начало до край.

Смятам, че в представленията тя ще го избегне това нещо може би. Може би има известен смут и този смут е естествен. Обаче постижението ѝ е много добро и аз се радвам, че е в театъра, но разбира се, за да расте един такъв човек, както и всички, трябва да има пиеси, трябва да има роли. Ако на пет или на шест години има тази роля, то няма да се развие. За да се развива, трябва да има роли.

На добър час!

Това е, което имам да кажа.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Др. Николай Николаев.

НИКОЛАЙ НИКОЛАЕВ: Няма да повтарям това, което говорих на миналия съвет, защото тука всъщност задачата ни е друга.

За Камелия считам, че момичето прави една много добра заявка за бъдещата си работа. Ролята ѝ е много добре направена. Бих искал само на нея и на Валя, защото миналия път стана за това дума, да кажа това. Понеже камерната сцена е една особена сцена, става дума за тези физически удари върху магнетофона, от които изкачат и ролките, както и днеска, че е хубаво да се тушира...

З.А. ВИОЛЕТА ГИНДЕВА: Не може иначе, защото звукооператорите не могат да пуснат музиката. Те не ни виждат. Те по звука върху магнетофона пускат музиката.

НИКОЛАЙ НИКОЛАЕВ: Ам виж, същото нещо става и в "Клопка"

З.А. ВИОЛЕТА ГИНДЕВА: В "Клопка" е истински магнетофонът
НИКОЛАЙ НИКОЛАЕВ: Става дума за състоянието на удара, не
толкова, колкото за физическото състояние ...

З.А. ВИОЛЕТА ГИНДЕВА: В "Клопка" всичко е светло и виждат там, а тука при нас на сцената е тъмно.

З.А. ДИМИТРИНА ГОРОВА: Валя, нека не се обиждаме, това ще се изчисти.

З.А. ВИОЛЕТА ГИНДЕВА: Не, Димитрина, аз поставям този въпрос за друго, защото е крайно време да се направи нещо операторите да виждат. Те не могат само по този монитор, в който има троен образ, четворен и нищо не се вижда. С тях имаме същите проблеми.

НИКОЛАЙ НИКОЛАЕВ: Аз не упреквам актрисите в това. Говоря, че това нещо изведнъж нарушава хармонията и изяществото на сцената и на всичко онова, за което говорим тука. Изведнъж един такъв пряк удар нарушава тази работа. Не знам какви са начините да се осъществи това нещо безболезнено, но то трябва да се оправя.

За Виолета Бахчеванова бих искал да кажа, че ми се струва, че трябва малко да прибере от цялата роля, от яркостта на цялата роля, която е съразмерна бих казал с изискванията на голямата сцена. Тука някакси стои малко в повече, особено в картината с Николина, когато отива в къщата на Фарятиева. Там всичко ми стои малко директно, остро директно се разглежда онова, за което е дошла. Докато да кажем др. Делчева го прави това нещо с по-голям финес. Става малко ефектно, като разглежда албума, като една жена, която е от тия лошите жени, дошла тука за нещо такова... Други са подбудите ми се чини на образа, за да дойде в този дом.

И за Николина също мисля, че е една от сполуки^{те} на представлението. Мека, топла и без грешка за нас.

Пак се връщам за Бахчеванова. Единственото, което е просото в дисонанс с всичко онова, за което говорим тука, този финес на спектакъла не бива според мене да се нарушава.

За жестовете Славка беше абсолютно права. Те са също в повече. Разбирам, че това е една форма на още непогълнати вълнения, израз на това нещо, невъзможно е в първите спектакли да се обере.

З.А. ДИМИТРИНА ГЮРОВА: Виолета също влезе един месец покъсно в репетиционния период.

НИКОЛАЙ НИКОЛАЕВ: Да, именно.

В това отношение ми се чини, че Савата държи първенството в това да умее да събере всичко и тогава става по-силно. Говоря за жестикулацията, за прекалената жестикулация като израз на едно душевно вълнение у всички други жени.

Благодаря. Това имах да кажа.

Н.А. МАРГАРИТА ЛУНАРИНОВА: Мога ли само още две думи да кажа, които пропуснах. Много е руска пиесата и това, което миналия път др. Васил Стефанов започна за работата на др. Гюрова, за Чехов, смятам, че тука е още по-трудно, защото някакси са по-съвременни хората, а пък са и много руски. Смятам, че това може би е най-голямата трудност в пиесата и смятам, че в това отношение ролята на малката сестра е най-трудна именно защото е най-руска като че ли. Това исках да кажа.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Др. Васил Стефанов има думата.

ВАСИЛ СТЕФАНОВ: Аз и днес за съжаление пак не можах да гледам целия спектакъл, гледах втората половина, както гледах почти и миналия път. Всъщност ще говоря от тези си впечатления.

Смятам, че бих могъл все пак да говоря за два спектакъла, за две различни представления и мога да направя това сравнение.

От това, което гледах, не мога да кажа, че звученето на спектакъла в двата състава е различно. Концепцията си е същата, основните акценти са същите. Това е едно и също представление, изпълнено от два различни състава.

Има обаче някои неща - и тези разлики са неизбежни, защото това са участници, повечето от които са много оформени актьорски индивидуалности и е неизбежно да има различия - които явно са различни. Много приятно беше различието, което открих у Николина Лекова. Откровено казано, аз предварително си мислех, че просто при нея възрастта или нещо друго, но трудно я виждах в тази роля, а сега изведнъж това, което гледах, ме убеди.

Онова, което ми харесва у нея, то е, че тя изхожда от себе си изцяло, когато тръгва към тази роля, от своите данни. И единственото нещо, което бих препоръчал още, е да не прави и тези малки усилия, които сега струва ми се ги има, да прескочи възрастта, да играе малко по-възрастна жена. Струва ми се, че възрастта не е нещо, което тук трябва да се търси. Вие сте уловила психологията, характера и това е една ваша роля, един ваш характер.

И мисля, че за разлика от Масалитинова, която си играе повече в един план на фантазъра, който е близък до племенника, у Лекова преобладава любовта, една любеща леля, която може ^{би}не толкова разбира племенника си, но тя го приема през своята огромна любов. Това е хубаво. Това различие показва всъщност колко богата е ролята, текстът.

Има чувствително различие също в интерпретациите на майката. Веднага ще кажа, че на мен ми звучи по-убедително, по-

улегнало това, което предлага Ружа Делчева.

Не знам дали днешното представление - вие ще кажете - не мина на един градус по-ниско. Представлението, което гледахме в събота, като че ли беше по-организирано, по-стегнато. Дори в тази половина част, която гледах, имаше едни колебания в напрежението което може би е вече просто въпрос на самата репетиция, а не на едно ниво, което нормално е стигнало представлението.

Струва ми се, че при Бахчеванова - тя е една остра характерна артистка - тук тази характерност стига границата на комедиантството. Мисля, че тази граница вече отвежда работата в една плоскост, на едно по-остро поднасяне на цялата роля, една остро-та, която може би - не мога да определя точно за себе си - но може би не е съвсем характерна за пиесата и във всеки случай тази острота е чужда на останалите изпълнения.

Има чудесни находки в Бахчеванова. Тя има много интересни акценти, но от многото акценти идва един момент, в който някак си цялото това нещо минава в акценти, няма дори градация в самите акценти. Има едно чудесно нещо, което мисля, че у Ружа Делчева го няма - при влизането у лелята тя понечва да си свали палтото и изведнъж вижда, че тук няма къде да се съблече. Много хубав детайл. Но има пак други неща, които все в тази линия за една жена, една еснафка, но която вече е в един много остър план

Аз дори си мисля, като я гледах, тя какво играе? Една деспотична майка, която ръководи своите деца и аз в такъв случай ако тя е този деспот, просто не бих си представил така да се развива действието. Тя би овладяла нещата къде-къде по-лесно!

У Ружа Делчева тази сляпа майчина обич на една майка еснафка, на една майка, която е толкова грижлива за дъщерите си, че вече тя им върши зло, тя е гълъбица нали, мисля, че това е по-

верното и може би при Бахчеванова трябва просто да се оберат някои от тези акценти.

Днес може би и публиката някакси с реакциите си като че ли малко подаваше, стимулираше...

НИКОЛАЙ НИКОЛАЕВ: Самата роля е такава.

З.А. ДИМИТРИНА ГЮРОВА: Имаше студентска публика, която с удоволствие поема комедийното, комедийните акценти.

ВАСИЛ СТЕФАНОВ: Да. Има моменти, които просто са подадени в залата, а тази сцена като че ли не ги търпи.

Дебютантката струва ми се гледа Гиндева и стои малко в сянката на това, което предлага Гиндева. За разлика от ^ТШекова, която е тръгнала от себе си към ролята, струва ми се, че в този случай това младо момиче, съвсем понятно, тя няма опит, като че ли не вярва много на себе си и тръгва да търси нещо, което малко ѝ чуждее. И въпреки че - тука някой каза, - има моменти, в които изглежда, че тя е отпусната, тя играе с много голямо напрежение. Това ѝ пречи да нюансира. Това ѝ пречи дори да улови онова, което аз на миналото обсъждах го нарекох настроение на образа. Нейният образ не носи настроение, остава направено нещо, някакси сглобката личи при нея. Има няколко моменти при излизането на сестра ѝ, при първото излизане на майката при отворена врата, когато говори, когато очаквам малко повече лиризм у нея. Студенее ми, на мене поне.

Мисля - не правя интервю и не искам да предизвиквам Хашъмов да каже така ли е или не - че в този състав има моменти, в които той има чувството, че се абстрахира от това, което му се подава и от Бахчеванова, и от Камелия. Той върви в една гама, която партньорът не му подава точно това, не е на същия тон, а някъде по-ниско. И някъде може би във финала на самото представ-

ление тази хармония между него и младата Камелия се получи като че ли.

Това е.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Друг? Др. Каракостова.

АНТОНИЯ КАРАКОСТОВА: Аз искам да започна от там - от една от фразите да се отблъсне на Славка Славова за това, че тя съжалява, че няма пълен втори състав. Винаги ми е било любопитно да видя един и същи образ в две различни актьорски версии, с две различни актьорски индивидуалности. Това е едно богатство на театъра, което обогатява представлението, обогатява търсенията на режисьора, понякога много помага и на двамата изпълнители.

Но на мене ми се струва, че на образите на Сава Хашъмов и на Жоржета Чакърлова Димитрина е била съвършено права, когато не е взела втори изпълнители, защото ако и там имаше втори изпълнители, на мене ми се струва, че вече спектакълът не би бил същият, не би имал онези центрове, около които се завъртват всичките събития в тези два дома: на Фарятев и на Любов и Александра.

Затова ми се струва просто, че принципно трябва да търсим дубльорство само тогава, когато това действително творчески би решило някакви творчески задачи. А тотално да се решава въпросът за пълни втори състави на един спектакъл ми се струва, че е едно не съвсем убедително намерение от творческа гледна точка. Тогава би било добре два пълни втори състава и двама различни режисьори, както казваше някога др. Мирски да прави на една и съща пиеса две различни постановки. Може би би имало по-голям ефект.

Сега за днешните ми впечатления.

Искам да започна с една бележка всъщност към Сава Хашъмов за една тенденция, която може би не съм и съвсем права в момента когато ще кажа, но в днешния спектакъл специално ми прозвуча

една малко по-голяма сантименталност в тези излизания, в тази другата сфера, с един или два градуса малко повече, което не би ми се искало. Финалния път беше по-мъжка тази история. Тук отиде малко в една интонация, която вече е малко действително по-съзлива. Не би ми се искало.

З.А. ДИМИТРИНА ГЮРОВА: Това е от цялостния диалог, който предхожда финалната сцена. То е органично. Така си тръгва и стига до там.

АНТОНИЯ КАРАКОСТОВА: Просто ако го казвам, го казвам с една молба за едно внимание, по-прецизно изпълнение специално за финала на това нещо.

З.А. ДИМИТРИНА ГЮРОВА: Защото тръгва така, се стига до това.

АНТОНИЯ КАРАКОСТОВА: Сега искам да кажа преди всичко за нашата дебютантка Камелия Недкова. Камелия в първите две картини на мене ми беше нейната работа много любопитна, защото тя тръгва по една своя линия, която предполагам, че е търсена от режисурата - тя обича и майка си, и сестра си и когато тя тръгва в конфликт с тях, то е за да им помогне, за да им обясни и дори в детската си непосредственост тя стига до една жестокост абсолютно непреднамерено - нещо, което мен ме подкупва също в решението на този образ. Тя е органично, просто по природни данни, пожилика просто ще стане една добра органична актриса. Разбира се липсва му още опит на момичето и ние трябва да го разберем. И този опит най-вече липсва струва ми се в последната и най-трудна част на ролята, в последната картина, където твърде много откъси има направени просто в линията на нейното поведение.

И на мене ми се иска да ѝ задам или ви е да ѝ зададете един въпрос: кога тя установява, кога тя даже не усеща, а кога

е започнала да обича Фарятиев? Защото при нея това обяснение във финала идва малко неподготвено и не съвсем мотивирано, а то започва може би от самото начало на картината от диалога със сестра ѝ - "вземете ме със себе си" - и трябва да нараства тази тема. При нея тя не излиза и ми се струва, че това е причината, поради която се накъсва линията на образа и това драматично изживяване при Камелия.

За Виолета Бахчеванова в много неща съм съгласна с думите, които каза др. Стефан ~~С~~ърбов за нейното изпълнение, в първите две картини за тази по-голяма искреност, тревога, за някаква такава несподелена драма, която тя носи и която прикрива от децата си, за тази любов, която е с една непрекъсната загриженост за едно нещо неустроено в живота ѝ, съзнанието ѝ, че тя е нещо ограбена. ~~И~~затова толкова искрено прозвучава тази фраза "на мене ми е много трудно с такива две умни дъщери". При нея тази тема излиза с една трагическа нотка и с усмивка. Много е хубава и дискретна сцената с прилошаването. За последните две сцени, които тя има след влизането, вече тази бодрост след тази криза сърдечна, действително е малко в повече. Или ако е така, то трябва вече да е направена бодрост, да е преодоляно, да е преодоляно като психическо и физическо състояние, някакво усилие да преодолее, за да бъде така весела и бодра.

Много ми е интересна в тези преходи. Има неща, които са ми познати от други образи в някои нейни приспособления и в ръцете и в тези ~~п~~реддихания с досещането за какво става въпрос, и неразбирането. Те са няколко такива моменти, в които я познаваме от други образи, но би било хубаво да изчисти, защото това е един чудесен образ, който тя прави на сцената, една много силна и разкошна актриса, сочна, колоритна.

За Николина Лекова искам да кажа, че особено силно впечатление ми направи в първата сцена с Фарятиева, във финала на тази сцена. Страшно искрена и много драматична, а в същото време с някаква драматична съдържаност бих казала.

Би ми се искало също и на мен да няма абсолютно никакви бели коси, никакви такива неща. Гримът на очите е много удачен за това осветление. Една такава замечтаност. Това го има просто в цялото излъчване на пластиката на актрисата и на поведението ѝ. И тази тревога пък, която идва след излизането на майката, също ми харесва и допада като линия.

Не мога да преценя в момента кой състав е по-удачният. И двата състава са равностойни според мене, две много интересни линии на решаване на образите в едно режисьорско решение.

Имам общото усещане само, че общо като тонус и аз смятам че днешният спектакъл мина по-слабо от предишния. Не се дължи на изпълнението, а на ритъма изглежда на самия спектакъл.

За осветлението на финала. Не знам какво стана, гаф ли беше пак...

КИРИЛ НЕДЕЛЧЕВ: Не беше на мястото си нито масата, нито креслото.

АНТОНИЯ КАРАКОСТОВА: Не знам на какво се дължи този лъч, който продължава да свети след свършването на финала на музиката и дразни. Те трябва да свършат едновременно.

З.А. ДИМИТРИНА ГЮРОВА: Разбира се, че трябва да свършат едновременно. Това не стана днеска. Това е грешка.

НИКОЛАЙ НИКОЛАЕВ: Извинете, искам само да допълня нещо. Оня път говорихме за писмото, което тя чете накрая. Трябва да е тонално...

АНТОНИЯ КАРАКОСТОВА: То е обрано, аз го усетих.

БАНЧО БАНОВ: Днес е по-добре.

З.А. ДИМИТРИНА ГЮРОВА: Обрано е. Даже и текстуално е обрано.

НИКОЛАЙ НИКОЛАЕВ: А така, добре.

З.А. ДИМИТРИНА ГЮРОВА Смешната част да заквакаме като жаби...

НИКОЛАЙ НИКОЛАЕВ: Точно така. Да, хубаво. По-добре е вече, ама казвам.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Др. Мирски.

Н.А. ПРОФ. КРЪСТЬО МИРСКИ: Аз и този път нямам какво да кажа различно от това, което казаха колегите. Аз намирам, че действително двата състава са равностойни, че пиесата никак не губи от другия състав, напротив, получава се еднакво благоприятно впечатление и от единия, и от другия състав. Общо взето спектакълът даже ми се видя, че е по-освободен, по-улегнал, по-улегнало е всичкото и това може би се дължи на това, че са имали условия да репетират пълноценно тримата нови изпълнители в пиесата.

Тука вече искам да допълня това, което др. Славова пропусна да каже. Разбира се, когато дубльорите са отлични артисти, спектакълът не губи от това. Но проблемът за дубльорството у нас не се поставя обикновено заетите артисти да имат повече роли, а се поставя как да се намери на втория изпълнител работа, защото не е заангажиран в никоя пиеса години наред. Когато така разсъждаваме, нямаше да бъде Славка Славова така доволна от резултата, както е сега. Естествено, когато е Виолета Бахчеванова и Николина Лекова, равнището няма да спадне от това и така беше тука случаят.

Струва ми се, че новите изпълнители са на много хубаво

равнище, много улеглаво, много добре, но и за тях бих казал само с едно изречение, защото и други колеги го казаха, че и те би трябвало малко да са по-дискретни в приспособленията, дори Николина, която иначе е толкова съдържана и искрена. Т.е. за малката сцена е необходимо малко по-малко. Не е необходимо толкова, колкото прави и Виолета, и Николина.

А колкото за мънинката, както каза Маргарита, аз намирам че това за нея е един много хубав успех. Даже нямам чувството, че на нея много ѝ личи, че тя за пръв път излиза с един такъв състав от опитни артисти. Намирам, че много добре се справя със задачата си и че Жоржета и тя може би са онези, които най-много запазват онази степен на яркост, която отговаря на условията на малката сцена.

Така че смятам нейния дебют не само за удачен в ролята, но намирам, че тя с това доказва, че не е станала никаква грешка, че е добре за театъра, че тя е назначена тука. Тя ще върши работата в театъра добра.

Няма смисъл да се спирам на подробностите, защото аз съм съвсем доволен от това, което видях, но искам накрая съвсем несвързано със спектакъла само да кажа или по-скоро да запитам: до кога нашият театър ще има афиши, на които стои старата фирма и кога най-сетне в тази великолепна сграда ще се поставят пътеки на стълбищата, защото тези две неща според мене дразнят и някак си не са равнището на онази култура за която ние претендираме.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Др. Халачев.

З.А. ЕНЧО ХАЛАЧЕВ: Така се случи, че пък моето първо впечатление от спектакъла беше от този състав, който гледахме днеска. Това го казвам неслучайно, тъй като малко е различно

впечатлението, когато се гледа едно и също представление два пъти и когато за първи път се срещне с едно представление и го приема с цялата спонтанност, без никакви резерви.

Като казвам това нещо, искам веднага да подчертая, че режисурата е работила не само съвестно, това е меко казано, а с цялата сложност и с двата състава. И резултатите и в двата състава струва ми се не бива да се противопоставят. Направиха се някои сравнения ^{между} първия и втория състав непрекъснато, когато се обсъждаше ролята за единия и за другия актьор, а трябва да се търсят постиженията на всеки в своята посока, без да изменя разбира се на концепцията на режисурата. Защото ^{се} каза "при единия това, а при другия това". Непрекъснато имаше едно такова сравнение.

Струва ми се, че доброто в режисурата в случая е това, че тя не кара втория състав да играе буквално както първия състав, а тръгва именно от строгата индивидуалност на другите изпълнители. Никак не мга да кажа, че нито ^{Видега} ~~Таня~~ повтаря това, което прави Ружа, без да бъде вън от концепцията, пак повтарям, нито пък Николина прави това, което Таня прави, нито Камелия прави това, което прави Валя, нашата добра приятелка тука. Гледам я тука и се смущавам от това, че е толкова хубава. /Веселост/ Просто ме смути Валя. /Смях/ Понеже др. Мирски каза, че погледът му все ~~там~~ насочен и му действа. /Веселост/

Н. А. ПРОФ. КРЪСТЬО МИРСКИ? Казал ли съм го?! Не съм казал такова нещо. /Смях/ Казал съм го само на Валя. Ти пък от къде го чу! /Смях/

ЕНЧО ХАЛАЧЕВ: Аз миналия път всъщност говорих и за двата състава. А що се отнася до цялото представление, струва ми се няма смисъл да се повтаря това, което се говори вече.

С две думи само за отделните изпълнители.

Мисля, че е справедлива бележката за Виолета за ръкомахането ѝ. Аз даже бих казал ^Иръкомахането, а изобщо малко чувство за мярка малко повече. Струва ми се, че чувството ѝ за мярка някъде ѝ изневерява малко повече. Малко се подвежда от реакциите на публиката и на места малко поевтинява тази сочност, която тя носи като актриса и това великолепно чувство за хумор, присъщо ней.

За Николина. Разликата е голяма от това ^(което) гледах първия път. Тя беше си боядисала косата, беше се напудрила, беше се напарфюмирала...

З.А. НИКОЛИНА ЛЕКОВА: Ти пък откъде усети! /Веселост/

З.А. ЕНЧО ХАЛАЧЕВ: Беше си сложила такива бутафорни бихги нарекла: накачулени неща по главата, които страшно много ме дразнеха и които нямаха нищо общо с истинското поведение. Ние гледаме поведението на героя, а не неговия грим.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖЕВ: Сега няма нищо накачулено.

З.А. ЕНЧОХАЛАЧЕВ: Именно това ми хареса и това аз го казах миналия път на режисьорката. Тя го е прибрала. Но струва ми се няма да е излишно още едно пожелание. ако още по-дискретно се провеждат нещата и още по-меко, бих казал не по-меко, а по-скромно. На места ми се струва, че има още една театралност, която специално за тази малка сцена, за този близък контакт със зрителя като че ли е малко в повече.

Но разликата, подчертавам, е огромна от това, което видях в миналото представление, в плюс на актрисата.

Що се отнася до най-младата изпълнителка, която е и моя студентка - Камелия Недкова - аз мисля, че режисурата е работила много точно, много с труд е положила. Аз я познавам добре от години.

ните в академията. Много голяма точност е постигнала и никак не мога да се съглася с това, че тя не е искрена или е неорганична, каквато бележка чух по неин адрес. Струва ми се, че най-голямото ѝ достойнство в тази първа роля е нейната органичност и нейната естественост в поведението.

Разбира се нормално е в това първо излизане пред художествен съвет да има едно сепване. Това е абсолютно нормално. Лично аз смятам, че първото ѝ показване, когато не я гледаше художествен съвет, беше с повече блясък, с повече самочувствие и повече освободеност. Къде-къде по-обиграни наши актьори, като чуят, че ще ги гледа художествен съвет или пък има премиера, се гипсирват, а ние искаме от една актриса, която прави първите си стъпки сега да бъде напълно освободена!

Аз извънредно ценя това присъствие и тази атмосфера, която тя носи заедно с режисьорката, което е постигнато, именно като присъствие на сцената. Струва ми се, че тя по-нататък ще се освободи и още повече ще покаже своите качества.

И накрая мисля, че абсолютно равностойни са двата състава и аз като проф. Мирски ще кажа, че тъй като аз съм също един от тези противници на двата състава, но противници, да се уточня като него, тогава когато няма равностойни състави. Когато има равностойни състави, дай боже да има винаги равностойни състави, не само е желателно, но и с удоволствие бих го правил. Но когато трябва наистина да се търси само работа на актьора, нито театърът печели от това, нито постановката, нито публиката още по-малко, нито пък самият актьор, който неминуемо ще бъде сравняван с титуляра на ролята.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Вие влизате ли в положението на директора? /Смях/

З.А. ЕНЧО ХАЛАЧЕВ: Абсолютно влизаме. Ние ~~не~~ говорим от името на директора.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Вие с Мирски не влизате в положението на директора. /Веселост/

Н.А. ПРОФ. КРЪСТЬО МИРСКИ: Ама на практика също много дубльори вземаме, другарю директор. Така е.

ПРЕДС ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Друг иска ли думата?

Димитрина, искаш ли думата?

З.А. ДИМИТРИНА ГЮРОВА: Да, бих искала да кажа само две думи.

Аз се радвам, че се възприемат общо взето двата състава като равностойни. Разбира се различията са неизбежни. Тука има ярко изявени творчески индивидуалности. Важното е с тези ярки оформени творчески индивидуалности да се постигне едно и също внушение на спектакъла, да се защити една и съща концепция. А разбира се различията са неизбежни и дай боже да ги има. Иначе другото би било клише, би било повторение. Това никому не е нужно – нито на театъра, нито на зрителя, нито на режисурата, нито на спектакъла. Това е смисълът на творческото дирене, когато се правят два различни състава. Защото в тази задача аз нямам различия с вашите режисьори. Задачата за дубльорството я схващам открийния творчески аспект, а не откъм нейния така да се каже социален аспект.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Директорът обаче е длъжен и откъм социалния аспект. /Смях/

З.А. ДИМИТРИНА ГЮРОВА: Директорът да си гледа директорската работа, ние си гледаме нашата си работа. /Веселост/

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Тя е обща.

З.А. ДИМИТРИНА ГЮРОВА: Сега специално искам да ви кажа

нещо за Камелия и тука ви моля да ме упълномощите като един орган, който е не по-малко от мене, а вероятно от мене, загрижен за една актриса, която сте взели. Ако вие имате представа в какво състояние беше днес това младо момиче! Аз отидох след първата част и го заварих в антракта така - спуснало завесата на прозореца, легнало на кушетката, тресе се от плач, място не може да си намери! Прегърнах го, целунах го, казах му, че всичко е наред, че блестящо му е минало първата част, дадох му кураж за втората част. Момичето беше просто извън себе си!

Н.А. ПРОФ. КРЪСТЬО МИРСКИ: Значи наистина е добра артистка.

З.А. ДИМИТРИНА ГЮРОВА: Ама представете си какво е за него това! Това е Национален академичен театър. Представете си какво има около него, кой го гледа него долу, какви имена са долу, които в момента са седнали да го преценяват! Това са професорите му, това са големи творци от този театър! Момичето просто не беше на себе си. И всичко това, което се появи днеска - и жестовете, и мятането по сцената, трябва да го разберете. Вие сте творци вие всички знаете, всички сте почвали от тука.

Така че ако вие ми разрешите, аз доста ще икономисам от бележките и ще ѝ дам голям кураж за онова, което прави, защото според мене в основното тя е на прав път. В основното тя е на прав път! Тя е органична, емоционална, топла актриса. Разбира се, че не ѝ стига техника за последната картина, която е много сложна, има голямо смислово натоварване. Тя просто в последната картина трябва открай докрай да води действието. Така е построена пиесата, другари. Трябва открай докрай тя да води действието. Другите влизат-излизат, а тя е стопанката на сцената. Това изисква и съответната техника. Момичето постепенно ще получи това,

което още няма.

Та с ваше разрешение аз ще я похваля от името на съвета, ако вие ми дадете това право.

БАНЧОБАНОВ: Това е безспорно.

З.А. ДИМИТРИНА ГЮРОВА: Това исках да кажа.

З.А. СТЕФАН СЪРБОВ: Трудна роля.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНО ИЗКАЗВАНЕ

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Другари, завършваме.

Ние приключваме успешно и добре нашата работа върху пиесата "Фантазиите на Фарятиев". Оценката, която се даде тука на втория състав, на всички изпълнители, според мене е вярна. Тя е вярна в общото - че вторият състав е равностоен на първия състав - тези три актриси, които се дублират.

Гледайки втори път тази пиеса, аз се убедих, че ние сме направили един много интересен спектакъл не само като постижение професионално-творческо на театъра, но и сме намерили една интересна пиеса с много интересни проблеми, с много интересни идеи, с мисъл, която ще кара публиката, присъстваща на тези представления, да навлиза в едни сфери, които са - Славка тука може би малко грубо го каза - малко необичайни станаха за нас. Много прагматичен става животът ни разбира се поради тази цивилизация, която нахлува така стремително в нашия живот и която в много случаи ни тласка да ставаме прагматични.

За едни неща, които са много красиви, много духовни, много интелектуални и емоционални и които са същността на човека.

Така че в този смисъл аз още веднъж се убеждавам и сега истински се убеждавам, че ние имаме едно голямо попадение с пиесата.

сата.

Аз ще водя разговор с режисьора и с други хора от театъра, от ръководството на театъра и вероятно ще приспособим пиесата да се играе на голяма сцена. Това е въпрос, който допълнително ще обсъдим.

Отбелязвайки с голямо удоволствие постиженията на нашите опитни актриси Николина Лекова и Виолета Бахчеванова, искам да подчертая своето задоволство от резултата, от работата на нашата млада актриса Камелия Недкова, която ме изпълва с надежди, че тя ще бъде един човек не само полезен в този театър, а и една звезда със свой блясък в така богатия небосвод на този театър. Трябва да ѝ се помага тука и от нейните колеги и колежки, и от режисьорите разбира се. Смятам, че тя притежава необходимите данни и трябва да ѝ бъде вдъхнат всичкия кураж за това, което показа на днешното представление.

Закривам заседанието.

/Закрито в 13,55 часа/

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

/Д. Фучеджиев/

СТЕНОГРАФ:

/Л. Лазов/

НАЦИОНАЛЕН АКАДЕМИЧЕН ТЕАТЪР "ИВАН ВАЗОВ"

ЗАСЕДАНИЕ НА ХУДОЖЕСТВЕНИЯ СЪВЕТ

София, 19 ноември 1977 година

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

ДНЕВЕН РЕД	3 стр.
ПРИСЪСТВУВАЩИ	4
ОТКРИВАНЕ	
предс. Дико Фучеджиев	5
ИЗКАЗВАНИЯ	
Юлиан Вучков	5
н.а. проф. Кръстьо Мирски	12
Васил Стефанов	14
н.а. Маргарита Дупаринова	18
Антония Каракостова	21
з.а. Стефан Сърбов	25
з.а. Енчо Халачев	29
Николай Николаев	33
з.а. Славка Славова	34
з.а. Димитрина Гюрова	36
ЗАКЛЮЧИТЕЛНО ИЗКАЗВАНЕ	
предс. Дико Фучеджиев	37